הַגָּהָה: (טו) וּבְמָקוֹם שֶׁמֻּתָּר לְהַרְהֵר בְּדִבְרֵי תוֹרָה מֻתָּר (טז) לִפְסֹק דִּין, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יֹאמַר טַעֲמוֹ שֶׁל דָּבָר (ר"ן פרק קמא דשבת (ד: ד"ה מקום) ובפרק כל הצלמים (ע"ז יט: ד"ה מנלן)):

פו שֶׁצָּרִיךְ לְהַרְחִיק מִן מַיִם סְרוּחִים. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א (א) [*] אמַיִם סְרוּחִים (ב) אוֹ מֵי מִשְׁרָה שֶׁשּׁוֹרִין בָּהֶן פִּשְׁתָּן אוֹ קַנַּבּוֹס, צָרִיךְ לְהַרְחִיק מֵהֶם (ג) כְּמוֹ מִן הַצּוֹאָה:

א בְּרָכוֹת כ"ב (ע"ב).

פז כַּמָּה צָרִיךְ לְהַרְחִיק בִּשְׁעַת קְרִיאַת שְׁמַע מִן גֶּרֶף שֶׁל רְעִי. וּבוֹ ג' סְעִיפִים:

א (א) * אגֶּרֶף שֶׁל רְעִי וְעָבִיט (ב) שֶׁל מֵי רַגְלַיִם שֶׁל חֶרֶס אוֹ שֶׁל עֵץ, צָרִיךְ לְהַרְחִיק מֵהֶם (ג) כְּמוֹ מִצּוֹאָה אֲפִלּוּ הֵטִיל בָּהֶם (ד) מַיִם. * בֲּאֲבָל אִם הֵן שֶׁל מַתֶּכֶת אוֹ

א מַשְׁמָעוּת הַגְּמָרָא דִּבְרָכוֹת כ"ה (ע"ב) לְדַעַת הַתּוֹסָפוֹת (ד"ה גרף) וְשָׁאַר פּוֹסְקִים. ב שָׁם בְּתוֹסָפוֹת וְרַבֵּנוּ יוֹנָה (יז. ד"ה גרף) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ צְרָפַת.

בַּאֵר הַיטֵב

וְאַף עַל פִּי כֵן אָמַר לוֹ בִּלְשׁוֹן הוֹרָאָה, כָּפָף מַשְׁנָה (ק"ש פ"ג ה"ה). כָּתַב הָרַ"ן (שבת יט. ד"ה אשמעי") אֲפִלּוּ בִּלְא אַפְרוּשֵׁי מֵאסוּרָא שְׁרֵי לוֹמַר לְחַבְרוֹ עֲשֵׂה לִי כָּךְ וְכָךְ, אַף עַל גַּב דְּמַפֵּילָא הָוֵי הוֹרָאָה, דְּהָא אָמַר לֵיהּ טוֹל בִּכְלִי שֵׁנִי וְתֵן, אַף עַל גַּב דְּיִלְפִינָן מִינָּהּ דְּהֶפְשֵׁרוּ לֹא זָהוּ בְּשׁוּלוֹ, מֻגָּן אַבְרָהָם (סק"ה):

א (ד) **מַיִם.** כֵּיוָן דְּמֵיחַדְּרִין לְכָךְ הָוֵי לְהוּ כְּבֵית הַכִּסֵּא, וְאַסּוּרִים אֲפִלּוּ אֵין בָּהֶם רֵיחַ רַע, הָרַא"ש (פ"ג סנ"ד) וְהָרַמְבַּ"ם (פ"ג ה"י"ב). וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"א) וְנִרְאֶה לִי דְּאִם הַכְּלִי מֻיְחָד גַּם כֵּן לְתַשְׁמִישׁ אַחֵר, כְּגוֹן לִשְׁפּוֹךְ לְתוֹכוֹ שׁוּפְכִין, אִם אֵין בּוֹ צוֹאָה וְלֹא רֵיחַ רַע מֻתָּר. וְהוּא הַדִּין אִם מֻיְחָד לְהִשְׁתִּין וּבְכָל פַּעַם שֶׁמַּשְׁתִּין נוֹתֵן לְתוֹכוֹ רְבִיעִית מַיִם שְׁרֵי עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְהַיְד אַהֲרֹן (הגב"י א) חוֹלֵק עָלָיו, וְכָתַב כֵּיוָן דְּטַעֲמָא הָוֵי כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַבַּיִת יוֹסֵף הָא דִּרְבִיעִית מַיִם מֵהֲנֵי לְמֵי רַגְלִים הֵיינוּ לְמֵים צְלוּלִים דְּמִתְעָרְבִין בַּמַּיִם וּמִתְבַּשְּׁלִין, אֲבָל מַה שֶּׁבְּלוּעִ לְתוֹךְ הַכְּלִי אֵינוֹ מִתְעָרֵב בַּמַּיִם כְּדֵי שֶׁיִּתְבַּשֵּׁל, שֶׁאֵינוֹ בּוֹלֵעַ הַכְּלִי אֵינָהּ דָּבָר מוּעָט, אִם כֵּן הוּא הַדִּין הָכָא, שֶׁאִי אֶפְשָׁר שֶׁבְּעוֹד שֶׁהוּא מְשַׁתִּין, שֶׁאֵינוֹ בּוֹלֵעַ הַכְּלִי אֵינָהּ דָּבָר מוּעָט, אִם

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

שמ"ב, וְהֶבִיאוֹ בְּבֵרְכֵי יוֹסֵף (סק"ב), וְכָתַב (סק"ג) בְּשֵׁם לֶחֶם יְהוּדָה פֶּרֶק ג' דְּקְרִיאַת שְׁמַע (ה"ה), דְּאִסּוּר לְהַרְהֵר תּוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת מֵאֲחוֹרֵי בֵּית הַכִּסֵּא וּצְדָדָיו, וּמִלְּפָנָיו כְּמִלֹא עֵינָיו עַיֵּן שָׁם. וְכָתַב בְּשִׁאֵלַת יַעְבֵּ"ץ שְׁאָסוּר לְעַיֵּן בְּבֵית הַכִּסֵּא בְּמִשְׁקְלֵי הַשֵּׁמוֹת וְהַפְּעָלִים שֶׁל לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, שֶׁאֵין דֶּרֶךְ לְהַגִּיעַ לִידִיעָה רַק עַל פִּי הַכְּתוּבִים, וְיָבֹא לְהַרְהֵר בַּמְּקֹרָא, עַיֵּן שָׁם סִימָן י'. וּבְבֵרְכֵי יוֹסֵף (סק"ה) לְמַד מִזֶּה שֶׁאָסוּר לְסַדֵּר שָׁם כְּתַב מְלִיצָה בִּלְשׁוֹן תַּלְמוּד, דְּוַדַּאי יָבוֹא לְהַרְהֵר קְצָת בְּסֶגְנוֹן הַתַּלְמוּד עַיֵּן שָׁם:

א **[בשו"ע] מַיִם סְרוּחִים כו'.** עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף מַה שֶּׁכָּתַב מִדִּבְרֵי הָרַמְבַּ"ם בְּפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָה (ברכות פ"ג מ"ח), וְהֶכְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה בְּתִשׁוּבוֹתָיו סִימָן כ"ו כָּתַב שֶׁאֵין הַכְרָחַ, עַיֵּן שָׁם וּבְשִׁיּוּרֵי בְּרָכָה (סק"א). וְכָתַב בְּתְשׁוּבָה הַנַּ"ל גִּנָּה שֶׁמַּמְשִׁיכִין לָהּ מַיִם סְרוּחִים וְרָעִים וְהִיא סְמוּכָה לְבֵית הַכִּסֵּא, אַף אִם קָדְמָה, בְּעַל הַגִּנָּה צָרִיךְ לְהַרְחִיק, דְּהָוֵי מִלְּתָא דְּאִסּוּרָא עַיֵּן שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

קָדֵשׁ. דְּהַיְנוּ לוֹמַר לוֹ אֲפִלּוּ בִּלְשׁוֹן הוֹרָאָה שֶׁאָסוּר לַעֲשׂוֹת כֵּן, (כ) וְאֵין צָרִיךְ לְדַקְדֵּק וְלוֹמַר אַל תַּעֲשֶׂה כָּךְ בִּלְי לְשׁוֹן הוֹרָאָה. (כא) וְיֵשׁ מַחְמִירִין וְסוֹבְרִין דְּאָסוּר לוֹמַר בִּלְשׁוֹן הוֹרָאָה, דְּזֶה הוּא תּוֹרָה, כְּגוֹן אִם רוֹאֶה בְּעֶרֶב פֶּסַח שֶׁמְּגַלְּחִין אַחַר חֲצוֹת, יֹאמַר אֵין מְגַלְּחִין, דִּלְשׁוֹן זֶה אֵינוֹ לְשׁוֹן הוֹרָאָה, אַף עַל גַּב דְּמַפֵּילָא נִשְׁמַע דְּאָסוּר, אֲבָל לֹא יֹאמַר אָסוּר לְגַלֵּחַ. וְנִרְאֶה לִי דְּאִם אֵין דְּבָרָיו נִשְׁמָעִין בְּקַצּוּר, (כב) יוּכַל לְהַעֲרִיךְ לְפָנָיהֶם גְּדֹל הָאִסּוּר בְּכָל חֻלְקֵי כְּדֵי לְהַפְרִישָׁן. כְּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ה) בְּשֵׁם הָרַ"ן (שבת יט. ד"ה ואשמעי"), אֲפִלּוּ בִּלְא אַפְרוּשֵׁי מֵאסוּרָא שָׁרֵי לוֹמַר לַחֲבֵרוֹ עֲשֵׂה לִי כָּךְ וְכָךְ, אֲפִלּוּ אִם מְמֵילָא הָוֵי הוֹרָאָה, שֶׁבָּזֶה מוֹרֶה לוֹ שֶׁהוּא מֻתָּר לַעֲשׂוֹת כֵּן, כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ אוֹמֵרָם בִּלְשׁוֹן הוֹרָאָה: (טו) **וּבְמָקוֹם שֶׁמֻּתָּר.** כְּגוֹן בְּבֵית אֲמָצְעִי שֶׁל מֶרְחָץ וְכַנַּ"ל, אוֹ כְּגוֹן שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ אֵינוֹ נָקִי לְגַמְרֵי, כְּגוֹן שֶׁנָּגַע בְּיָדָיו בַּמְּקוֹמוֹת הַמְכֻסִּים, דְּאִם יָדָיו אוֹ שְׁאָר מְקוֹמוֹת מְגוּפּוֹ מְטֻנָּפוֹת מַמָּשׁ אֲפִלּוּ הַהֶרְהוּר אָסוּר [פְּרִי מְגַדִּים (מש"ז סק"א)]: (טז) **לִפְסֹק דִּין.** דְּהָוֵי כְּמוֹ הֶרְהוּר, שֶׁמְּחַשֵּׁב הַטַּעַם בְּלִבּוֹ. וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן מ"ז סָעִיף ד' בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"ז) וּבְאוּר הֲלָכָה:

א (א) **מַיִם סְרוּחִים.** עַל כֵּן אוֹתָן מְקֻוָּאוֹת שֶׁמְּיַמְּיָהֶן סְרוּחִין בִּימוֹת הַקַּיִץ, לֹא מִיבָּעֵי דְּאָסוּר לְבָרֵךְ בְּתוֹכָן, [אֶלָּא] אֲפִלּוּ הַרְחָקָה כְּצוֹאָה בָּעֵינַן [פְּרִי מְגַדִּים]. וְדַוְקָא (ה) אִם מַסְרִיחַ עַד שֶׁדָּרְךְ בְּנֵי אָדָם לְהִצְטַעֵר מֵאוֹתוֹ הֲרֵיחַ רַע. גִּנָּה שֶׁמַּמְשִׁיכִין לָהּ מַיִם סְרוּחִים וְרָעִים וְהִיא סְמוּכָה לְבֵית הַכִּסֵּא, אַף אִם קָדְמָה, בְּעַל הַגִּנָּה צָרִיךְ לְהַרְחִיק, דְּהָוֵי מִלְּתָא דְּאִסּוּרָא [שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה]: (ב) **אוֹ מֵי מִשְׁרָה.** שֶׁמַּסְרִיחַ, וְכָל שֶׁכֵּן מִשְׁרָה שֶׁל כּוֹבְסִין שֶׁמְּכַבְּסִין בָּהֶם בִּגְדֵי קְטַנִּים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם צוֹאָה [שְׁנוֹת אֵלִיָּהוּ (פ"ג מ"ה ד"ה לא)]: (ג) **כְּמוֹ וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר לְפָנָיו כְּמִלֹא עֵינָיו, וּלְאַחֲרָיו אַרְבַּע אַמּוֹת מִמָּקוֹם שֶׁכָּלָה הֲרֵיחַ, וְכָתַב הַפְּרִי מְגַדִּים דְּאִסּוּרוֹ הוּא מִן הַתּוֹרָה כְּמוֹ צוֹאָה. כָּתַב הָאֲלִיָּה רַבָּה (סק"א) וְהוּבָא בְּפְרִי מְגַדִּים, בְּמַרְתְּפוֹת הַיַּיִן שֶׁיֵּשׁ רֵיחַ רַע מֵעֻפָּשׁ וְקָץ בֵּיהּ, אָסוּר לִקְרוֹת קְרִיאַת שְׁמַע, וְהוּא הַדִּין כָּל כְּהַאי גַּוְנָא. וּבְרַמְבַּ"ם פֶּרֶק ד' מֵהִלְכוֹת תְּפִלָּה הֲלָכָה ט' מַשְׁמַע דְּמֻתָּר, וְרַק גְּדוֹלֵי הַחֲכָמִים הָיוּ נִזְהָרִין מִזֶּה בְּעֵת הַתְּפִלָּה עַיֵּן שָׁם, וּלְפָלֶא שֶׁלֹּא הֵעִירוּ בָּזֶה:

א (א) **גֶּרֶף וְכוּ'.** אֲפִלּוּ אִם עַתָּה אֵין בָּהֶם כְּלוּם, (ו) וַאֲפִלּוּ אִם הֵם רְחוּצִים יָפֶה מִבִּפְנִים וּמִבַּחוּץ וּנְקִיִּים לְגַמְרֵי שֶׁאֵין בָּהֶם אֲפִלּוּ רֵיחַ רַע. (ב) **שֶׁל מֵי רַגְלַיִם.** וְאִם (ז) הַכְּלִי מֻיְחָד גַּם כֵּן לְתַשְׁמִישׁ אַחֵר, כְּגוֹן לִשְׁפּוֹךְ לְתוֹכוֹ שׁוּפְכִין, אִם אֵין בּוֹ צוֹאָה וְלֹא רֵיחַ רַע מֻתָּר, (ג) וְכֵן אִם בְּכָל פַּעַם שֶׁמַּשְׁתִּין נוֹתֵן לְתוֹכוֹ רְבִיעִית מַיִם, מֻתָּר אִם אֵין מַגִּיעַ מֻנּוּ רֵיחַ רַע. וְנִרְאֶה לִי דְּבָזֶה אִם מַגִּיעַ רֵיחַ רַע מִן הַכְּלִי דֵּינוֹ כְּעָבִיט מָשׁ, וְצָרִיךְ לְהַרְחִיק אַרְבַּע אַמּוֹת מִמָּקוֹם שֶׁכָּלָה הֲרֵיחַ, וְעַיֵּן בְּאוּר הֲלָכָה, וְעַיֵּן בְּאוּר הֲלָכָה (ד"ה גרף): (ג) **כְּמוֹ מְצוֹאָה.** לְפָנָיו (ד) כְּמִלֹא עֵינָיו וּלְאַחֲרָיו אַרְבַּע

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(כ) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה) בְּשֵׁם הַכֶּסֶף מִשְׁנֶה (ק"ש פ"ג ה"ה) וְכֵן כָּתַב הַגְּרָ"א (ד"ה ובענין) בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ"א (שבת מ: ד"ה לאפרושי): (כא) חַיֵּי אָדָם (ח"א כלל ג סל"ה) וְעַיֵּן בְּבָאוּר הֲלָכָה (ד"ה ואם): (כב) מוּכָח מִסּוּגְיָא דְּשַׁבָּת שָׁם:

א (ה) כָּל הַפּוֹסְקִים: (ו) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"א): (ז) טוּר: (ג) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) אֲלִיָּה רַבָּה (סק"ב) וְדֶרֶךְ הַחַיִּים (סכ"ח):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

(ד) שֶׁל (ג) [ב] זְכוּכִית אוֹ שֶׁל חֶרֶס (ג) (ה) מְצַפֶּה, מֶתֶר אִם הֵם רְחוּצִים (ד) (ו) יָפֶה: **ב** גֶּרֶף וְעֲבִיט שֶׁל חֶרֶס אוֹ שֶׁל עֵץ שֶׁכְּפָאוֹ עַל פִּיו, (ז) גֵּישׁ מַתִּירִין (ה) (ח) [ד]וְיֵשׁ אוֹסְרִין, וַהֲלָכָה כִּדְבְרֵי הָאוֹסְרִים: **ג** * [ה]מֶתֶר לִקְרוֹת קְרִיאַת שְׁמַע בְּבַיִת שֶׁיֵּשׁ בּוֹ צוֹאָה וּמֵי רַגְלַיִם אוֹ גֶּרֶף וְעֲבִיט כֵּיוָן (ט) שֶׁהִרְחִיק מֵהֶם כַּשָּׁעוּר

ג טור בְּשֵׁם אֲבִי הָעֶזְרִי (ברכות סי' עד) וּמַהֲרָכִי (פ"ג אות סב) בְּשֵׁם רַאֲבַי"ה.
ד טור וְשֵׁם בְּמַהֲרָכִי.
ה בְּרָכוֹת כ"ה (ע"ב) וּבְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [ב] זְכוּכִית. עַיִן בְּאֵר הַיֵּטֵב. וְהַפְּרִי חָדָשׁ גַּם כֵּן מֵחָמִיר דְּעֲבִיט שֶׁל זְכוּכִית כְּשֶׁל כְּלֵי חֶרֶס. וּרְאֵיָה מֵהָרַמְבַּ"ם (פ"ג ה"י-ב). וּבְבִרְכֵּי יוֹסֵף (סק"ב) כָּתַב שֶׁאֵין רְאָיָה, וְדַעְתּוֹ גַּם כֵּן כְּפִסַּק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ עַיֵּן שָׁם:

(ג) **מְצַפֶּה.** הַיְנוּ מֵה שֶׁקּוֹרִין גְּלַיְזוּר"ט: (ד) **יָפֶה.** וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְהֵא בָּהֶם רֵיחַ. וּבְתוֹסָפוֹת סוֹף פֶּרֶק מִי שֶׁמֵּתוֹ (כה: ד"ה ובלבד) כָּתַב לְהַתִּיר אִם נָתַן בָּהֶם מַיִם: **ב** (ה) **וְיֵשׁ אוֹסְרִין.** כֵּיוָן שֶׁהוּא בְּלוּעַ בְּתוֹכוֹ, בָּרוּ כְתוֹכוֹ. אֲבָל שֶׁל מַתֶּכֶת אֲפִלּוּ אֵינָהּ רְחוּצָה מֵהֲנֵי כְּפִיָּה, דְּאֵין אִסּוּרוֹ אֶלָּא מִתּוֹכוֹ, מִגַּו אֲבָרְהָם (סק"ז):

בֵּאוּר הַלָּכָה

שֶׁכָּתַב הַטּ"ז (סק"ב) דִּלְפִי מַה שֶּׁנִּתְבָּאֵר סִימָן תנ"א דִּכְלֵי זְכוּכִית גַּם כֵּן כְּמוֹ כְּלֵי חֶרֶס הוּא הַדִּין בְּזֶה, כָּתַב הַיְשָׁעוֹת יַעֲקֹב (סק"א) אֲנִי תָּמַהּ, דְּהָרֵי בִּכְלֵי חֶרֶס גְּלַיְזִיזְר"ט דַּעַת הַפּוֹסְקִים הַנַּ"ל דְּאֵינוֹ בִּכְלַל גֶּרֶף שֶׁל רֶעִי, וְזוֹ בְּוַדַּאי חֲשׁוּבָה כְּמוֹ כְּלֵי חֶרֶס לְעִנְיַן בִּלִּיעַת אִסּוּר, [וְכֵן כְּלֵי חֶרֶס הַמְצֻפִּין אֲבָר, כָּתַב הַחַ"ג יַעֲקֹב שָׁם בְּאוֹת ס"ד דְּדַעַת רֹב הַפּוֹסְקִים דְּהָרֵי הוּא כִּכְלֵי חֶרֶס, וּבָזֶה לְכוֹלֵי עָלְמָא מְהֻנֵּי וְכַנַּ"ל]. אֶלָּא יַדְאִי דְּלִעְנְיַן גֶּרֶף שֶׁל רֶעִי כֵּיוָן דְּכוּלֵי לְהַדִּיחוֹ וְהוּא שׁוּעַ, אֵין בָּזֶה חֲשָׁשׁ גֶּרֶף, עַד כְּאן לְשׁוֹנוֹ, וְאִם כֵּן הוּא הַדִּין בְּעִנְיָנֵנוּ נָמִי אֶפְשָׁר דְּכֵיוָן דְּהֵם שׁוּעִין וְאֵינָם בּוֹלְעִין כָּל כָּךְ כְּמוֹ כְּלֵי חֶרֶס, אֶפְשָׁר דְּאֵין דִּינָם כִּכְלֵי חֶרֶס. **וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דִּלְמַעֲשֶׂה נָכוֹן לְהַחְמִיר.** דְּאֶפְלּוּ בִּכְלֵי זְכוּכִית גּוּפָא הַפְּרִי חָדָשׁ מַחְמִיר, וְנִהְיֶה דָּשִׁם נְקִטִינַן כְּדַעַת הָאַחֲרוֹנִים לְהָקֵל, מִכָּל מָקוֹם בְּזֶה יֵשׁ לְהַחְמִיר:

ג * מֶתֶר לִקְרוֹת וְכוּ' כֵּיוָן שֶׁהִרְחִיק וְכוּ'. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"ט) **בְּאֹם הַמִּטָּה גְּבוֹהָ עֲשָׂרָה וְכוּ' שָׁרֵי לִקְרוֹת לְפָנֶי הַמִּטָּה. וּפְשׁוּט דְּהוּא הַדִּין כְּשֶׁשּׁוֹכֵב עַל הַמִּטָּה,** וּרְאָיָה מִלְּעֵיל סִימָן ע"ט סָעִיף ב' עַיֵּן שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"י), **אַף יֵשׁ לוֹ לִיזָּהֵר בָּזֶה שֶׁלֹּא יוֹצִיא אֲבָר אֶחָד חוּץ לְמִטָּה לְמָקוֹם הַגֶּרֶף,** עַיֵּן לְעֵיל סִימָן ע"ו סָעִיף ד'. **כָּתַב בְּסֵפֶר חַיֵּי אָדָם** (ח"א כלל ג סי"ז) **תֵּבָה [וּפְאַרְוָוא"ן] וְיוֹצִיא בּוֹ עוֹמֵד בְּבֵית גְּבוֹהַּ עֲשָׂרָה טְפָחִים וְרָחָב בְּמִשְׁקַל אַרְבָּעָה טְפָחִים הַמְפֻסָּקִים בֵּין הָאָדָם לְצוֹאָה, יֵשׁ לְהַחְמִיר בְּדַעַת הַמְגַן אַבְרָהָם** (סק"ד) **דְּאַף עַל פִּי כֵן אָסוּר, אֶלָּא אִם כֵּן מְפֻסָּק מִכֹּתֶל לְכֹתֶל, אֲבָל אִם הָיָה מֵי רַגְלַיִם עַל הָאָרֶץ אוֹ בִּכְלִי שֶׁאֵינוֹ גֶּרֶף, בְּעִנְיַן שֶׁאֵין בּוֹ אֶלָּא אִסּוּר דְּרַבָּנָן, נִרְאֶה לִי דְּמֻתָּר לַעֲמֹד נֶגֶד הַמִּחֲצָה וְלִקְרוֹת וּלְבָרֵךְ, אֲבָל לֹא כְּנֶגֶד הָאַוִּיר,** דְּמִחֲצָה הָרְחָב אַרְבָּעָה טְפָחִים חָשִׁיב מְחִצָּה לְהַתִּיר כְּנֶגְדּוֹ. **וְאִם הַמְּחִצָּה הוּא יוֹתֵר מִן הָאַוִּיר, דְּהַיְנוּ עוֹמֵד מֻרְכָּה עַל הַפְּרוּץ, נִרְאֶה לִי דְּאֶפְלּוּ בְּצוֹאָה יֵשׁ לְהַתִּיר בְּשָׁעַת הַדְּחַק נֶגֶד הַמְּחִצָּה, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַרְאֶה הַצּוֹאָה. וְכֵן חֵרֵשׁ הַמַּפְסִיק, עָמֹק עֲשָׂרָה טְפָחִים בְּמִשְׁקַל אַרְבָּעָה טְפָחִים, וְרָחְבּוֹ מִשְׁפָּתוֹ לִשְׁפָתוֹ גַּם כֵּן רֹחַב אַרְבָּעָה טְפָחִים, הֲרֵי זֶה כִּשְׁתֵּי רְשׁוּיוֹת עַיֵּן שָׁם. עוֹד כָּתַב וְדִוְקָא שֶׁהַמְּחִצָּה הוּא גְּבוֹהַּ עֲשָׂרָה טְפָחִים בְּרֹחַב אַרְבָּעָה טְפָחִים מִן הַקַּרְקַע עַד סוֹף גֹּבַהּ עֲשָׂרָה טְפָחִים, אוֹ אַף עַל פִּי שֶׁפְּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים סָמוּךְ לַקַּרְקַע אֵין בּוֹ רֹחַב אַרְבָּעָה, כְּגוֹן שֶׁעוֹמֵד עַל רַגְלַיִם דַּקִּים, דְּאָמְרִינַן לְבוּד, אֲבָל שֻׁלְחָן שֶׁלֹּא יַרְאֶה הַצּוֹאָה. וְכֵן בְּרֹחַב אַרְבָּעָה טְפָחִים, אַף עַל פִּי שֶׁהֵן גְּבוֹהִין עֲשָׂרָה טְפָחִים לֹא הֲוֵי מְחִצָּה לְהַפְסִיק:**

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

אַמּוֹת מִמָּקוֹם שֶׁכְּלָה הָרֵיחַ. וּמַשְׁמַע מִדְּבָרָיו (ה) הָרְבֵּה אֲחֵרוֹנִים דְּמַסְכִּימִים לְדִבְרֵי הָרַבֵּנוּ יוֹנָה (יז. ד"ה גרף) דְּמִן הַתּוֹרָה אָסוּר גֶּרֶף וְעֲבִיט, אַף עַל גַּב דְּמֵי רַגְלַיִם עַצְמָן אֵינוֹ אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן, וְהָעֲבִיט חָמִיר טְפֵי, דְּכֵיוָן דִּמְיַחֵד לָזֶה הֲוֵי לֵיהּ כְּבֵית הַכִּסֵּא, וְלָכֵן לֹא מְהֻנֵּי בָּהֶן גַּם כֵּן הַטָּלַת מַיִם, וַאֲפִלּוּ מִלְּאָן עַד שׁוּלֵיהֶן. (ו) וְאִם קָרָא אוֹ הִתְפַּלֵּל בִּמְקוֹם עֲבִיט שֶׁהָיָה בְּתוֹכוֹ אַרְבַּע אַמּוֹתָיו, חוֹזֵר, אִם מָצָאוֹ בִּמְקוֹם שֶׁהָיָה רָאוּי לוֹ לְהִסְתַּפֵּק בּוֹ תְּחִלָּה עָלָיו. וּלְעִנְיַן שֶׁאֵר בְּרָכוֹת, עַיֵּן לְקַמָּן סִימָן קפ"ה סָעִיף ה' וּבְמִשְׁנָה בְּרוּרָה שָׁם (סק"ו) וְתָדִין לְכָאן. וְאִם מָצָא הַגֶּרֶף וְהָעֲבִיט בְּתוֹךְ שִׁעוּר כְּמִלְא עֵינָיו, אֵינוֹ חוֹזֵר בְּדִיעֲבַד, כְּדִלְעֵיל בְּסִימָן פ"א סָעִיף ב' בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"ק יג) עַיֵּן שָׁם: **(ד) שֶׁל זְכוּכִית.** הַטּ"ז (סק"ב) מְפָקְפֵק בָּזֶה, אֲבָל (ז) רֹב הָאַחֲרוֹנִים וְכִמְעַט כֻּלָּם מַסְכִּימִים לְהָקֵל, וְהַטַּעַם, דְּכָל אֵלּוּ סְבִירָא לְהוּ דְּאֵין בּוֹלְעִין, וַאֲפִלּוּ אִם בּוֹלְעִין אֵין בְּלִיעָתָן מְרֻבָּה, עַל כֵּן אֵין דִּין בֵּית הַכִּסֵּא עֲלֵיהֶם: **(ה) מְצֻפֶּה.** יֵשׁ אוֹמְרִים (ח) דְּהֵינוּ מַה שֶּׁאָנוּ קוֹרִין גְּלַיְזִיזְרט, (ט) [א]וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּדַוְקָא אִם הוּא מְצֻפֶּה בַּאֲבָר לֹא גְּלַיְזִיזְרט. גַּם יֵשׁ אוֹמְרִים (י) דְּבָעִינַן שֶׁיְּהֵא מְצֻפֶּה מִבִּפְנִים וּמִבַּחוּץ, (יא) וְיֵשׁ מִקִּלִּין דְּדֵי בְּשֶׁמְּצֻפֶּה רַק מִבִּפְנִים. וְהִנֵּה לְמַעֲשֶׂה יֵשׁ לְהַחְמִיר דְּבָעִינַן שֶׁיְּהֵא מְצֻפֶּה גַּם מִבַּחוּץ, אַף כְּשֶׁכְּפָאוֹ עַל פִּיו יֵשׁ לִסְמֹךְ לְהָקֵל עַל דַּעַת הַמַּתִּירִין, כֵּן כָּתַב אֲלִיָּה רַבָּה (סק"ג). וְהַכֵּלִים שֶׁאָנוּ קוֹרִין פָּאר־צַלַיִין, לְעִנְיַן שְׁאָרֵי אִסּוּרִים דִּינָם כִּכְלֵי חֶרֶס דִּלֹא מֵהֲנֵי הַגְעָלָה, וְנִרְאֶה דְּיֵשׁ לְהַחְמִיר גַּם לְעִנְיָן זֶה, וְעַיֵּן בְּאוּר הֲלָכָה (ד"ה אבל): **(ו) יָפֶה.** מִבִּפְנִים וּמִבַּחוּץ, (יב) שֶׁלֹּא יְהֵיֶה מְמֻנֶּה רֵיחַ רַע, וְאִם מַגִּיעַ מְמֻנֶּה רֵיחַ רַע, דִּינוֹ (יג) כְּרֵיחַ רַע שֶׁאֵין לוֹ עִקָּר, אַחֲרֵי דְּהַכְלִי אֵין עָלֶיהָ שֵׁם גֶּרֶף וְעֲבִיט וּנְקֵיָּה הִיא, וְאֵין צָרִיךְ לְהַרְחִיק רַק עַד מָקוֹם שֶׁיִּכְלֶה הָרֵיחַ. וְאִם הַכְּלִי אֵין רְחוּצָה, צָרִיךְ לְהַרְחִיק מְמֻנֶּה אַרְבַּע אַמּוֹת, אוּלַי יֵשׁ עָלֶיהָ מַמָּשׁוּת שֶׁל זֶהֱמָא: **ב (ז) יֵשׁ מַתִּירִין.** דְּהֲוֵי כְּמוֹ כְּסוּיִי: **(ח) וְיֵשׁ אוֹסְרִין.** דִּכְיָון שֶׁהַזֶּהֱמָא בָּלוּעַ בְּתוֹכוֹ, הַכְּלִי גּוּפָא הוּא כְּמוֹ צוֹאָה, וְאָסוּר עַד שֶׁיְּכַסֶּהוּ. (יא) אֲבָל שֶׁל מַתֶּכֶת, אֲפִלּוּ אֵינוֹ רָחוּץ (טו) מִבִּפְנִים, מְהֻנֵּי כְּפִיָּה, דְּאֵין אִסּוּרוֹ אֶלָּא מִתּוֹכוֹ, וּכְפִיָּה חָשׁוּב כְּסוּי. וְאִם כְּפָה עַל הַגֶּרֶף וְהָעֲבִיט וְרֵיחַ רַע נוֹדַף מֵהֶם, בֵּין שֶׁהוּא שֶׁל חֶרֶס וְרָחוּץ אוֹ שֶׁל מַתֶּכֶת וְאֵינוֹ רָחוּץ, כָּתַב הַדֶּרֶךְ הַחַיִּים (סכ"ט) דְּצָרִיךְ לְהַרְחִיק אַרְבַּע אַמּוֹת מִמָּקוֹם שֶׁכְּלָה הָרֵיחַ, דִּזְהוּ מִקְרֵי רֵיחַ רַע שֶׁיֵּשׁ לוֹ עִקָּר. וְעַיֵּן בְּמַה שֶׁכָּתַבְנוּ בְּבֵאוּר הֲלָכָה בְּסִימָן ע"ט בַּהַקְדָּמָה אוֹת ז'. וְאִם הוּא שֶׁל מַתֶּכֶת וְרָחוּץ, דֵּי שֶׁיְּרַחִיק עַד מָקוֹם שֶׁיִּכְלֶה הָרֵיחַ רַע, דְּזֶהוּ רֵיחַ רַע שֶׁאֵין לוֹ עִקָּר. כָּתַב שְׁלָ"ה (שער האותיות ערך טהרה אות ח) שֶׁיַּרְגִּיל הָאָדָם שֶׁיְּהֵא לוֹ עֲבִיט שֶׁל מַתֶּכֶת אוֹ זְכוּכִית וְיִהְיֶה רָחוּץ וְנָקִי, וְיַטִּיל לְתוֹכוֹ רְבִיעִית מַיִם כְּשֶׁמַּשְׁתִּין בּוֹ, וְאָז מֻתָּר לוֹ לְבָרֵךְ אֲשֶׁר יָצַר וְלִלְמֹד תּוֹרָה אֲצְלוֹ, וְנִרְאֶה לִי אִם הוּא נָקִי וְאֵינוֹ יוֹצֵא שׁוּם רֵיחַ רַע מִמֶּנּוּ, אֲזַי דַּי שֶׁיְּרַחֲצוּהוּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת לְעֶרֶב שַׁבָּת עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ וְהוּבָא בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"כ): **ג (ט) שֶׁהִרְחִיק.** וְאִם הָיָה בְּבַיִת מִטָּה גְּבוֹהַּ עֲשָׂרָה וְהַמְּחִיצוֹת מַגִּיעוֹת לָאָרֶץ (טז) מִכָּל הַצְּדָדִים, אוֹ עַל כָּל פָּנִים (יז) שֶׁרַגְלֶיהָ קְצָרוֹת וְאֵינָן גְּבוֹהוֹת שִׁלְשָׁה טְפָחִים דְּהֲוֵי כִּלְבוּד, וְצוֹאָה אוֹ גֶּרֶף וְעֲבִיט עוֹמֵד אֲחוֹרֵי מִטָּה, מִקְּרֵי הַמִּטָּה מְחִיצָה וְשָׁרֵי לִקְרוֹת לְפָנֶיהָ הַמִּטָּה וְאֵין צָרִיךְ לְהַרְחִיק, וּבִלְבַד (יח) שֶׁלֹּא יַרְאֶה אֶת הַגֶּרֶף וְגַם שֶׁלֹּא יַגִּיעַ לוֹ רֵיחַ רַע. וְכָתַב הַמְּגַן אַבְרָהָם (סק"ד) דְּדַוְקָא כְּשֶׁהַמִּטָּה חוֹצֶצֶת מִכֹּתֶל לְכֹתֶל, אֲבָל בְּלָאו הָכִי לֹא חֲשִׁיבָה מְחִיצָה, (יט) [ב]וְהָרְבֵּה מְפָקְפְּקִין בְּדִין זֶה, גַּם בְּסֵפֶר נְשְׁמַת אָדָם (כלל ג סק"ד) תָּמַהּ עָלָיו, עַל כֵּן מַסִּיק בְּחַיֵּי אָדָם (סי"ז) דִּכְמֵי רַגְלַיִם שֶׁהָיוּ עַל הָאָרֶץ אוֹ בִּכְלִי שֶׁאֵינוֹ גֶּרֶף דְּאֵינָן אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן, יֵשׁ לְהָקֵל לִקְרוֹת וּלְבָרֵךְ נֶגֶד הַמְּחִיצָה אֲפִלּוּ אֵינָהּ חוֹצֶצֶת, אֲבָל לֹא כְּנֶגֶד הָאַוִּיר, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה מותר) שֶׁהַקְּבוּעִים בַּכֹּתֶל כָּל לְשׁוֹנוֹ בָּזֶה. דַּפִּים הַקְּבוּעִים בַּכֹּתֶל [שֶׁקּוֹרִין פָּאלִיצָע אוֹ בַּאנְק], אַף עַל פִּי שֶׁגְּבוֹהִים עֲשָׂרָה טְפָחִים, וְאָפְשָׁר אֲפִלּוּ רָחְב אַרְבָּעָה טְפָחִים, לֹא הֲוֵי רְשׁוּת לְעַצְמוֹ, כֵּיוָן שֶׁאֵין לוֹ מְחִיצוֹת הַמַּגִּיעוֹת לָאָרֶץ. וְכֵן שֻׁלְחָנוֹת שֶׁלָּנוּ שֶׁעוֹמְדִים עַל רַגְלַיִם, שֶׁאֵין בְּרָחְבָּן אַרְבָּעָה טְפָחִים, אַף עַל פִּי שֶׁהֵן גְּבוֹהִין עֲשָׂרָה טְפָחִים לֹא הֲוֵי מְחִיצָה לְהַפְסִיק [חַיֵּי אָדָם (סי"ט)]. עוֹד כָּתַב שָׁם (ס"כ), גֶּרֶף אוֹ אֲפִלּוּ מֵי רַגְלַיִם הָעוֹמֵד בֵּין תַּנּוּר לַכֹּתֶל, נִרְאֶה לִי דְּאָסוּר לַעֲמֹד בְּצַד הַתַּנּוּר וּלְקִרוֹת אַף עַל פִּי שֶׁהַתַּנּוּר מַפְסִיק, דְּכֵיוָן דְּהוּא מִתַּשְׁמִישֵׁי הַבַּיִת בָּטֵל לְגַבֵּי הַבַּיִת, וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה, אֲבָל שְׁאָר כְּלֵי הַבַּיִת שֶׁאֵינוֹ מְיֻחָד לַבַּיִת, נִרְאֶה לִי דְּמַפְסִיקִים, וְעַל פִּי הָאֲפָנִים הַמְבֹאָרִים לְעֵיל גַּבֵּי מִטָּה. אִם הִנִּיחַ לְהַגֶּרֶף וְהָעֲבִיט תַּחַת הַמִּטָּה, וּמְחִיצוֹת הַמִּטָּה מַגִּיעִין עַד פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה סָמוּךְ לָאָרֶץ, (כ) אֲפִלּוּ אִם הַמִּטָּה בְּעַצְמָהּ אֵינָהּ

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ס) פְּרִי מְגַדִּים בְּסִימָן ע"ט (משי"ז סק"א ד"ה ה"ט) וְחַיֵּי אָדָם (ח"א כלל ג ס"ל) וְרַבִּי עֲקִיבָא אִיגֶר בְּחִדּוּשָׁיו (ד"ה מג"א סק"א): **(ו)** הַנַּ"ל: **(ז)** אֲלִיָּה רַבָּה (סק"א) וּבִרְכֵּי יוֹסֵף (סק"ב) וְדֶרֶךְ הַחַיִּים (סכ"ט) וְיִשְׁוּעוֹת יַעֲקֹב (סק"א) וְשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(ח)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) וְדֶרֶךְ הַחַיִּים (שם): **(ט)** פְּרִי מְגַדִּים (שם): **(י)** בַּ"ח (ס"ב): **(יא)** בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש שאם הן): **(יב)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג): **(יג)** דֶּרֶךְ הַחַיִּים (סכ"ט): **ב (יד)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ד): **(טו)** פְּרִי מְגַדִּים: **(טז)** פְּרִי מְגַדִּים (א"א שם): **ג (טז) כֵּן כָּתַב אֵלִיָּה רַבָּה** (סק"ה), **וְאִינִי מֵבִין טַעְמוֹ לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב בְּשֵׁם הַמְּגַן אַבְרָהָם** (סק"ד) **שֶׁיְּהֵא חוּצֵץ מִכֹּתֶל לְכֹתֶל, וּבְלָאו הָכִי יֵשׁ לְעַיֵּן בָּזֶה:** **(יז)** חַיֵּי אָדָם (ח"א כלל ג סכ"א): **(יח)** חַיֵּי אָדָם (שם סי"ז) וּפְשׁוּט, וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן ע"ט סָעִיף ב': **(יט)** עַיֵּן מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (מג"א סק"ד) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ו): **(כ)** מֵאֲלִיָּה רַבָּה וּפְשׁוּט (סק"ה):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו"ע הרב (ס"ב) כתב: אבל אם הם של מתכת או של חרס מצופה בזכוכית (או בבדיל ועופרת) כיון שאינן מובלעים ומלאים זוהמא כל כך מותר לקרות כנגדן אם הם רחוצים יפה ובלבד שלא יהיה בהן ריח. **ב]** ובשו"ע הרב כתב כהמג"א, והוסיף (בסוגריים): אבל אם עשה מחיצה לשם כך אין צריך לחצוץ מכותל לכותל אפילו היא מחיצת עראי כגון מחצלת או סדין.

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

שֶׁנִּתְבָּאֵר בְּסִימָן ע״ט. * [1]וְכֵן אִם כָּפָה עֲלֵיהֶם (ו) (י) כֶּלִי, אַף עַל פִּי שֶׁהֵם עִמּוֹ בַּבַּיִת הֲרֵי אֵלּוּ כִּקְבוּרִים וּמֻתָּר לִקְרוֹת כְּנֶגְדּוֹ:

פּח בַּעַל קֶרִי מֻתָּר בִּקְרִיאַת שְׁמַע. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א [א]כָּל הַטְּמֵאִים קוֹרִין בַּתּוֹרָה וְקוֹרִין קְרִיאַת שְׁמַע וּמִתְפַּלְלִין, [ב]חוּץ מִבַּעַל קֶרִי, שֶׁהוֹצִיאוֹ עָזְרָא מִכָּל הַטְּמֵאִים וַאֲסָרוֹ בֵּין בִּדְבָרֵי תוֹרָה בֵּין בִּקְרִיאַת שְׁמַע וּתְפִלָּה עַד שֶׁיִּטְבֹּל, (א) כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיוּ תַּלְמִידֵי חֲכָמִים מְצוּיִין אֵצֶל נְשׁוֹתֵיהֶן כְּתַרְנְגוֹלִין. (ב) [ג]וַאֲחַר כָּךְ בִּטְלוּ (ג) אוֹתָהּ תַּקָּנָה וְהֶעֱמִידוּ הַדָּבָר עַל הַדִּין, שֶׁאַף בַּעַל קֶרִי מֻתָּר בְּדִבְרֵי תוֹרָה וּבִקְרִיאַת שְׁמַע וּבִתְפִלָּה בְּלֹא טְבִילָה וּבְלֹא רְחִיצָה דְּתִשְׁעָה קַבִּין, * וְכֵן פָּשַׁט (ע) [א] (ד) הַמִּנְהָג. הַגָּהָה: יֵשׁ שֶׁכָּתְבוּ שֶׁאֵין לְאִשָּׁה (ג) (ה) נִדָּה בֵּימֵי רְאִיָּתָהּ לִיכָּנֵס לְבֵית הַכְּנֶסֶת (ו) אוֹ לְהִתְפַּלֵּל אוֹ לְהַזְכִּיר (ג) הַשֵּׁם אוֹ לִגַּע בְּסֵפֶר

א הֲרִי״ף (יז:) וְהָרֹא״שׁ (פ״ג סי׳ נח) מָהָא דְּבָרְכוֹת כ״ו (ע״א). ב שָׁם וּבְדֶרֶךְ כ״ב (ע״ב) וּבְבָבָא קַמָּא דף פ״ב (ע״ב). ג בְּרָכוֹת כ״ב (ע״א) וְחַיִּין קל״ו (ע״ב).

בַּאֵר הֵיטֵב

ג (ו) **כֶּלִי.** כָּתַב הַב״ח מִטָּה גְּבוֹהָה עֲשָׂרָה וְהַמְּחִצּוֹת מְגִיעוֹת לָאָרֶץ וְהַגֶּרֶף אֲחוֹרֵי מִטָּה, מִקְרֵי מְחִצָּה וְשָׁרֵי לִקְרוֹת עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְכָתַב מִגֵּן אַבְרָהָם (שם) וְנִרְאֶה לִי דְּוַקָא כְּשֶׁהַמִּטָּה חוֹצֶצֶת מִכֹּתֶל לְכֹתֶל, אֲבָל בְּלָאו הָכִי לֹא חֲשִׁיבָה מְחִצָּה עַיֵּן שָׁם. הַנִּיחָם תַּחַת הַמִּטָּה וּמְחִצּוֹת הַמִּטָּה מַגִּיעִים עַד פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה סְמוּךְ לָאָרֶץ שָׁרֵי, בַּיִת יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש ולא חשיב) לָחֶם חֲמוּדוֹת (פ״ג אות קסב) בַּ״ח. וְעַיֵּן סִימָן תק״ב סוֹף סָעִיף א׳ אִי אָמְרִינַן לְבוּד בְּכֵלִים, אֲבָל הָכָא כֵּלִי עֲלְמָא מוֹדוּ דְּכִסָּתוּם דָּמֵי, וּמַהַאי טַעְמָא נִרְאֶה לִי דְּהוּא הַדִּין אִם כָּפָה עָלָיו כְּלִי וְיֵשׁ קְצָת אֲוִיר בֵּין הַכְּלִי לַקַּרְקַע, כְּגוֹן שֶׁבּוֹלֵט קְצָת מִצַּד אֶחָד אִמְרִינַן לְבוּד, אֲבָל אִם הַכְּלִי פָּתוּחַ לְמַעְלָה אֲפִלּוּ פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה אָסוּר (שם):

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א (א) **הַמִּנְהָג.** עַיֵּן בְּאֹר הֵיטֵב, דִּשְׁאוֹבִים כְּשָׁרִים. וְעַיֵּן בְּלֶחֶם חֲמוּדוֹת בְּרָכוֹת (פ״ג אות סה) דַּאֲפִלּוּ חִפַּיּוֹ כְּשָׁרִים לְטָבִילָה זוֹ, מִדְּאָמְרִינַן (שם כד.) אֲפִלּוּ שֶׁהָיָה לוֹ חֲצִיצָה בְּמָרְחֲצָאוֹת עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּשוּ״ת מַאֲמַר מָרְדְּכַי סִימָן א׳ וְסִימָן ב׳ שֶׁכָּתַב דְּאֵין חֲצִיצָה פּוֹסֶלֶת בְּטְבִילָה זוֹ שֶׁל בַּעֲלֵי קְרִי, דְּהָא תִּשְׁעָה קַבִּין מְחֲנֵי אַף עַל פִּי שֶׁרַגְלָיו בָּאָרֶץ וְאֵין הַמַּיִם מַקְדִּימִין. וְהָרְאָיָה מִסּוֹף יוֹמָא (פח.) מִשְׁפְּשׁוּף דְּקָרֵי שְׁפָרֵשׁ רַשׁ״י (ד״ה ולערב) מִשּׁוּם חֲצִיצָה, יֵשׁ לוֹמַר דְּהַהִיא בְּחַכָּנַת טְבִילָה אִתְּמַר עַיֵּן שָׁם, וְכֵן הַמִּנְהָג שֶׁבְּטְבִילַת אֲנָשִׁים אֵין מְדַקְדְּקִין, וְצָרִיךְ עִיּוּן:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה שָׁרֵי לִקְרוֹת לִפְנֵי הַמִּטָּה וְעַל גַּבָּהּ, דְּאָמְרִינַן לָבוּד וְהָוֵי כְּמֻכֶּסֶּה, וְכָל זֶה כְּשֶׁאֵין מַגִּיעַ רֵיחַ רַע, אֲבָל כְּשֶׁמַּגִּיעַ לֹא מְהַנֵּי כִּסּוּי וְלֹא הֶפְסֵק מְחִיצָה. וּמִטּוֹת שֶׁלָּנוּ שֶׁרַגְלֵיהֶן גְּבוֹהוֹת שְׁלֹשָׁה טְפָחִים, צָרִיךְ הָרְחָקָה מֵהָגֶרֶף כַּדִּין: (י) **כֶּלִי.** אֲפִלּוּ (כמ) יֵשׁ קְצָת אֲוִיר בֵּין הַכְּלִי לַקַּרְקַע, כְּגוֹן שֶׁבּוֹלֵט קְצָת מִצַּד אֶחָד, כָּל שֶׁהוּא פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים, אָמְרִינַן לָבוּד וְהָוֵי כְּמֻכֶּסֶּה, אֲבָל אִם הַכְּלִי פָּתוּחַ לְמַעְלָה, אֲפִלּוּ פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה אָסוּר:

א (א) **כְּדֵי וְכוּ׳.** וְגַם (ע) כִּי הַקָּרֵי בָּא מִקְּלוּת רֹאשׁ, (ב) וְדִבְרֵי תוֹרָה צְרִיךְ לְהֵיוֹת בְּאֵימָה וְיִרְאָה בְּרִתֵּת וְזִיעַ כְּמוֹ בְּעֵת נְתִינָתָהּ: (ב) **וְאַחַר כָּךְ בִּטְּלוּ.** וּמִכָּל מָקוֹם (ג) מִי שֶׁיִּרְצֶה לִנְהֹג וְלִטְבֹּל תָּבוֹא עָלָיו בְּרָכָה, וְדַוְקָא אִם עַל יְדֵי זֶה לֹא יַעֲבֹר זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע וּתְפִלָּה. וְאָפְשָׁר (ד) דַּאֲפִלּוּ אִם עַל יְדֵי זֶה יִתְבַּטֵּל מִתְּפִלָּה בְּצִבּוּר, גַּם כֵּן אֵין נָכוֹן לְהַחְמִיר בָּזֶה: (ג) **אוֹתָהּ תַּקָּנָה.** שֶׁהָיְתָה גְּזֵרָה (ה) שֶׁאֵין רֹב הַצִּבּוּר יְכוֹלִין לַעֲמֹד בָּהּ, וּבְטָלָהּ מִשּׁוּם (ו) בְּטוּל תּוֹרָה וּמִשּׁוּם בְּטוּל פְּרִיָּה וּרְבִיָּה: (ד) **הַמִּנְהָג.** וּמִכָּל מָקוֹם (ז) יֵשׁ אֲנָשִׁי מַעֲשֶׂה שֶׁנּוֹהֲגִין בְּתַקָּנָה זוֹ וְטוֹבְלִין אֶת עַצְמָן לְקֹרְיָן, וְאִם קָשֶׁה עֲלֵיהֶם הַטְּבִילָה רוֹחֲצִין אֶת עַצְמָן בְּתִשְׁעָה קַבִּין. וְכָתְבוּ (מ) הָאַחֲרוֹנִים, שֶׁאַרְבָּעִים סְאָה מַיִם שְׁאוּבִים כְּשֵׁרִים לְטְבִילָה זוֹ, וְכֵן הַתִּשְׁעָה קַבִּין הוּא גַּם כֵּן בְּמַיִם שְׁאוּבִים, וַאֲפִלּוּ (ט) מִשְּׁלֹשָׁה כֵּלִים. (י) וּבְאֹפֶן שֶׁלֹּא יַפְסִיק מִשְּׁפִיכַת כְּלִי אֶחָד עַד שֶׁיִּתְחִיל הַשֵּׁנִי, אֲבָל יוֹתֵר מִשְּׁלֹשָׁה כֵּלִים אֵין מִצְטָרְפִין לְשִׁעוּר תִּשְׁעָה קַבִּין, צָרִיךְ שֶׁיִּשְׁפֹּךְ עָלָיו, (יא) אֲבָל לֹא לְטָבֵל בְּתוֹכָם, בֵּין אִם הֵם בִּכְלִי אוֹ בַּקַּרְקַע, דְּכָל שֶׁהוּא דָּרֶךְ טְבִילָה בְּעֵינַן דַּוְקָא סְאָה אַרְבָּעִים (יב) וּבַקַּרְקַע כִּשְׁאָר טְבִילוֹת. (יג) וּמִכָּל מָקוֹם אִם נִכְנַס חָצְיוֹ לַמְּקֻוֶה וְלֹא הִרְכִּין רֹאשׁוֹ לִטְבֹּל חֲצִי גּוּפוֹ אֲשֶׁר בַּחוּץ, רַק שֶׁפָּכוּ עָלָיו מִלְּמַעְלָה תִּשְׁעָה קַבִּין, מוֹעִיל לְטַהֵר. כָּתַב בְּסֵפֶר מַסַּת אֶפְרָיִם (סי׳ תרו ס״ק) דְּבֵעֵת שְׁפִיכַת הַתִּשְׁעָה קַבִּין עַל הָאָדָם, יֵשׁ לוֹ לַעֲמֹד זָקוּף וּשְׁתֵּי יָדָיו מֻנָּחִים נָגֶד לִבּוֹ, וְלֹא יְדַחֵק אוֹתָם בְּחִבּוּק הַרְבֵּה רַק בְּרֶוַח קְצָת, כְּדֵי שֶׁיָּבוֹאוּ הַמַּיִם גַּם שָׁם, וְיִזָּהֵר לְשׁוֹפְכִים עָלָיו שֶׁיִּשְׁפְּכוּ כְּנֶגֶד גּוּפוֹ מַמָּשׁ. וְשִׁעוּר תִּשְׁעָה קַבִּין, עַיֵּן בְּבֵאוּר הֵיטֵב (סק״א) שֶׁהוּא שִׁעוּר חֲמִשָּׁה עָשָׂר קְוָארְט פּוֹלִישׁ, עַיֵּן בְּסֵפֶר מַסַּת אֶפְרַיִם הַנַּ״ל (שם סי״א) שֶׁכָּתַב דִּבְקְוָארְט שֶׁלָּנוּ צָרִיךְ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה קְוָארְט לְשִׁפְכַת תִּשְׁעָה קַבִּין, וּבְשָׁעַת הַדְּחָק שֶׁאֵין הַכֵּלִים מַחֲזִיקִין כָּל כָּךְ, יֵשׁ לְהָקֵל בִּשְׁמוֹנָה עָשָׂר קְוָארְט. וְכֵן יֵשׁ לְזַהֵר בְּכָל זֶה אוֹתָם שֶׁנּוֹהֲגִים לְהִטָּהֵר בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְעֶרֶב יוֹם כִּפּוּר עַל יְדֵי תִּשְׁעָה קַבִּין. כָּתַב בְּמִגֵּן אַבְרָהָם (סק״א) דְּאַף הַנּוֹהֵג טְבִילָה לְקָרֵי, דַּוְקָא בָּרִיא אוֹ חוֹלֶה שֶׁשָּׁמֵשׁ מִטָּתוֹ, אֲבָל חוֹלֶה שֶׁרָאָה קָרֵי לְאָנְסוֹ פָּטוּר מִכְּלוּם, וְאֵין לוֹ (יד) רַק לְרַחֵץ אוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁלֹּא יִהְיֶה מְלֻכְלָךְ מִשְׁכֶּבֶת זָרַע, וְכֵן בָּרִיא שֶׁרָאָה מַיִם חֲלוּקִים פָּטוּר מִכְּלוּם, דְּלֹא גָּזַר עָזְרָא עַל זֶה לְעִנְיַן דִּבְרֵי תוֹרָה וּתְפִלָּה, וְרַק לְעִנְיַן תְּרוּמָה טָמֵא מִשּׁוּם מַיִם חֲלוּקִים: (ה) **נִדָּה.** (טו) כָּתַב רַבֵּנוּ יְרוּחָם (נכ״ר ח״ג) יֵשׁ טוֹעִים לוֹמַר שֶׁהַנָּשִׁים יוֹלְדוֹת לֹא יִכָּנְסוּ לְבֵית הַכְּנֶסֶת עַד שֶׁעָבְרוּ אַרְבָּעִים יוֹם לְזָכָר וּשְׁמוֹנִים לִנְקֵבָה, וּמִנְהָג טָעוּת הוּא וְצָרִיךְ לִמְחוֹת בְּיָדָם, עוֹלַת תָּמִיד (סק״ג): (ו) **אוֹ לְהִתְפַּלֵּל וְכוּ׳.** וּבְבִנְיָמִין זְאֵב סִימָן קנ״ג כָּתַב שֶׁלֹּא נָהֲגוּ רַק שֶׁלֹּא לִכָּנוֹס לְנִקֵבָה, וּמִנְהָג טָעוּת הוּא וְצָרִיךְ לִמְחוֹת בְּיָדָם: (ז) **אוֹ לְהַזְכִּיר וְכוּ׳.** וּבְבִנְיָמִין זְאֵב סִימָן קנ״ג כָּתַב שֶׁלֹּא נָהֲגוּ רַק שֶׁלֹּא לִכָּנוֹס

בְּאוּר הַלָּכָה

* וְכֵן **אִם כָּפָה וְכוּ׳.** כְּתַב הַלְּבוּשׁ (ס״ב), **אִם הֶעֱמִיד לְהַגֶּרֶף וְהֶעֱבִיט בְּתוֹךְ כֵּלִי שֶׁחִצּוֹתֶיהָ גְּבוֹהִין יוֹתֵר מִן הַגֶּרֶף וְהֶעֱבִיט עַד שֶׁאֵינָן נִרְאִין, הֲרֵי כְּמֻכְסִין וּמֻתָּר אִם אֵין רֵיחַ רַע, אֲבָל הַנַּחֲלַת צְבִי** (סק״ג) **וְהַלֶּחֶם חֲמוּדוֹת** (אות קסח) **חוֹלְקִין וְסוֹבְרִין דְּלֹא מְהַנֵּי, אִם לֹא כְּשֶׁחִצּוֹתֶיהָ גְּבוֹהִין יוֹתֵר עֲשָׂרָה טְפָחִים, כֵּן כָּתַב אֵלִיָּה רַבָּה** (סק״ה). **כָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים** (מש״ז סק״ה) **גַּג רָחָב שֶׁבּוֹלֵט עַל הַבַּיִת [שֶׁקּוֹרִין פִּי״ר לִיבִּי״ן], לֹא נַחְשֹׁב זֶה לִרְשׁוּת בִּפְנֵי עַצְמָהּ לְגַבֵּי רְשׁוּת הָרַבִּים, עַל כֵּן אִם יֵשׁ צוֹאָה חוּצָה לוֹ אָסוּר לוֹמַר תַּחְתַּיו דִּבְרֵי תוֹרָה, וַאֲפִלּוּ בְּאֵין רוֹאִים, וְעַיֵּן בְּסִימָן ע״ו סָעִיף ח׳ דְּאֲפִלּוּ אִם הוּא רַק מָקוֹם הָרְאוּי לְהִסְתַּפֵּק צָרִיךְ לִיזָּהֵר בָּזֶה:**

א * **וְכֵן פָּשַׁט הַמִּנְהָג.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ד) **מַה שֶּׁכָּתְבוּ דְּאוֹתָן הַנּוֹהֲגִים בְּטְבִילָה, אֲפִלּוּ הָכִי חוֹלֶה לְאָנְסוֹ פָּטוּר מִכְּלוּם. קְצָת נִרְאֶה דְּחוֹלֶה נִקְרָא לְעִנְיָן זֶה מִי שֶׁהוּא חָלוּשׁ,** וְרְאָיָה לָזֶה מִבְּרָכוֹת כ״ב (ע״א) לְעִנְיַן תַּלְמִידֵי חֲכָמִים,

(כמ) מִגֵּן אַבְרָהָם (סק״ד): **א** (מ) טוּר: (נ) גְּמָרָא (כב.): (ג) פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״א): (נא) מִגֵּן אַבְרָהָם (סק״ד): (נב) דְּכְיוָן שֶׁכְּבָר בִּטְּלוּהָ אֵין לְהַחְמִיר בִּמְיִדֵי דְּאָתֵי לִידֵי קֻלָּא: (נג) רַמְבַּ״ם (ק״ש פ״ד ה״ח): (נד) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א): (נה) אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ב): (נו) בַּיִת יוֹסֵף (ד״ה וכתב רבינו)